View the original article

ВІЙНА

Хто кого лякає? Реакції на виступ Путіна на «Валдаї», який боїться ЗСУ

Радіо Свобода

02 жовтня 2026, 13:33

Очільник Росії Володимир Путін під час пленарного засідання дискусійного клубу «Валдай». Москва, 1 жовтня 2026 року

За вимогою служби безпеки Путіна засідання клубу «Валдай» було перенесено з Сочі до Підмосков'я через загрозу атак дронів ЗСУ, повідомляло видання Financial Times. Цьогоріч на «Валдаї» очільник РФ Володимир Путін погрожував світові та вкотре сказав, що Росія «не розпочала війну», а вона стала відповіддю на дії НАТО та самої України. Що ще заявив Путін та як його виступ проаналізували українські аналітики? Про це читайте далі.

Російський лідер **Володимир Путін** сказав 1 жовтня, відповідаючи на запитання в межах дискусійного клубу «Валдай», що Україна має залишатися нейтральною державою.

За його словами, це так, оскільки це написано в декларації, на основі якої Україна «отримала незалежність».

«У декларації написано, що нейтральна держава. Ми завжди... виходили з того, що Україна – нейтральна держава. А потім раптом вони внесли до Конституції ціль вступу до НАТО. Але це інша історія зовсім, у тому числі і для безпеки Російської Федерації. І це теж одна з причин конфлікту, який триває досі», – заявив Путін.

Лідер РФ має на увазі не ухвалений 24 серпня 1991 року Акт проголошення незалежності України (цей документ не містив прямої вказівки на нейтральний статус), а ухвалену роком раніше, 16 липня 1990 року, Декларацію про державний суверенітет Української РСР.

Україна, тоді ще радянська республіка, в цьому документі проголошувала свій намір стати в майбутньому постійно нейтральною державою, яка не буде брати участі у військових блоках.

Надалі Україна понад два десятиліття реалізовувала цей принцип. А положення про «незворотність євроатлантичного курсу» було внесено до Конституції у лютому 2019 року – через 5 років після початку війни РФ проти України в лютому 2014 року, окупувавши український Крим і частину Донбасу.

Саме агресію Росії називав причиною такого рішення п'ятий президент України **Петро Порошенко**.

Очільник Росії Володимир Путін під час виступу на «Валдаї», 1 жовтня 2026 року

Путін про ядерну зброю

Очільник Росії Володимир Путін у виступі на сесії клубу «Валдай» порівняв ядерну зброю з рушницею, яка висить на стіні. Лідер РФ назвав ситуацію в Європі та світі «дуже небезпечною», знову звинувативши країни Заходу в агресивних намірах та влаштувавши історичний екскурс, поміркувавши про причини та наслідки розвалу СРСР.

Путін попередив, що у нинішній міжнародній ситуації можливий такий сценарій, який призведе до «фатальних наслідків». Він нагадав, що в арсеналі кількох країн є зброя, «здатна знищити все живе», очевидно, маючи на увазі ядерну зброю. «Чи можемо ми бути впевнені в тому, що така зброя не буде застосована?» – поставив риторичне запитання Путін і відповів на нього негативно.

Він порівняв цю зброю із рушницею, яка висить на театральній сцені і, згідно з відомим висловом, має вистрілити під час вистави. «Закони боротьби за виживання діють не тільки в живій природі, а й у соціальних спільнотах», – зазначив Путін, сказавши, що Росія може бути змушена вдатися до крайніх заходів. При цьому він зазначив, що потрібно зробити так, щоб ця рушниця не вистрілила.

Путін заявив, що війни існуватимуть і надалі, але закликав вести їх «гуманно» та розробити нову конвенцію про ведення бойових дій з огляду на розвиток штучного інтелекту. Він нагадав про радянського офіцера Станіслава Петрова, який у 1983 році не став діяти за протоколом після сигналу про ядерний нападу. За словами Путіна, штучний інтелект вчинив би інакше.

Говорячи про війну в Україні, Путін вкотре сказав, що Росія «не розпочала війну», а вона стала відповіддю на дії НАТО та самої України. Таку аргументацію він повторює неодноразово. Більшість країн світу вважає російське вторгнення в Україну неспровокованою збройною агресією.

«Якщо дійде до прямого нападу»

Путін виступає на тлі зростання напруженості у відносинах Росії та країн Європи. Відповідаючи на запитання про нещодавні погрози Москви у зв'язку з Калінінградською областю, Путін сказав: «Це не залякування. Це відповідь на спроби залякати нас».

«Якщо дійде до прямого нападу на Російську Федерацію, на порядку денному неминуче з'явиться питання про застосування всіх засобів», – сказав Путін. Він зазначив, що в Росії менше сил і засобів, ніж у Європи, і тому Москва в разі війни використає свою «конкурентну перевагу». Водночас Путін заявив, що Росія «нікому не загрожує».

Путін також відповів на запитання про можливі удари по військових підприємствах у Європі. За його словами, Москва вважає загрозою участь західних країн в ударах по території Росії. Він сказав, що Росія не обов'язково завдаватиме ударів по Європі, але «відстежуватиме загрози».

Як у НАТО оцінюють ядерну загрозу з боку Росії

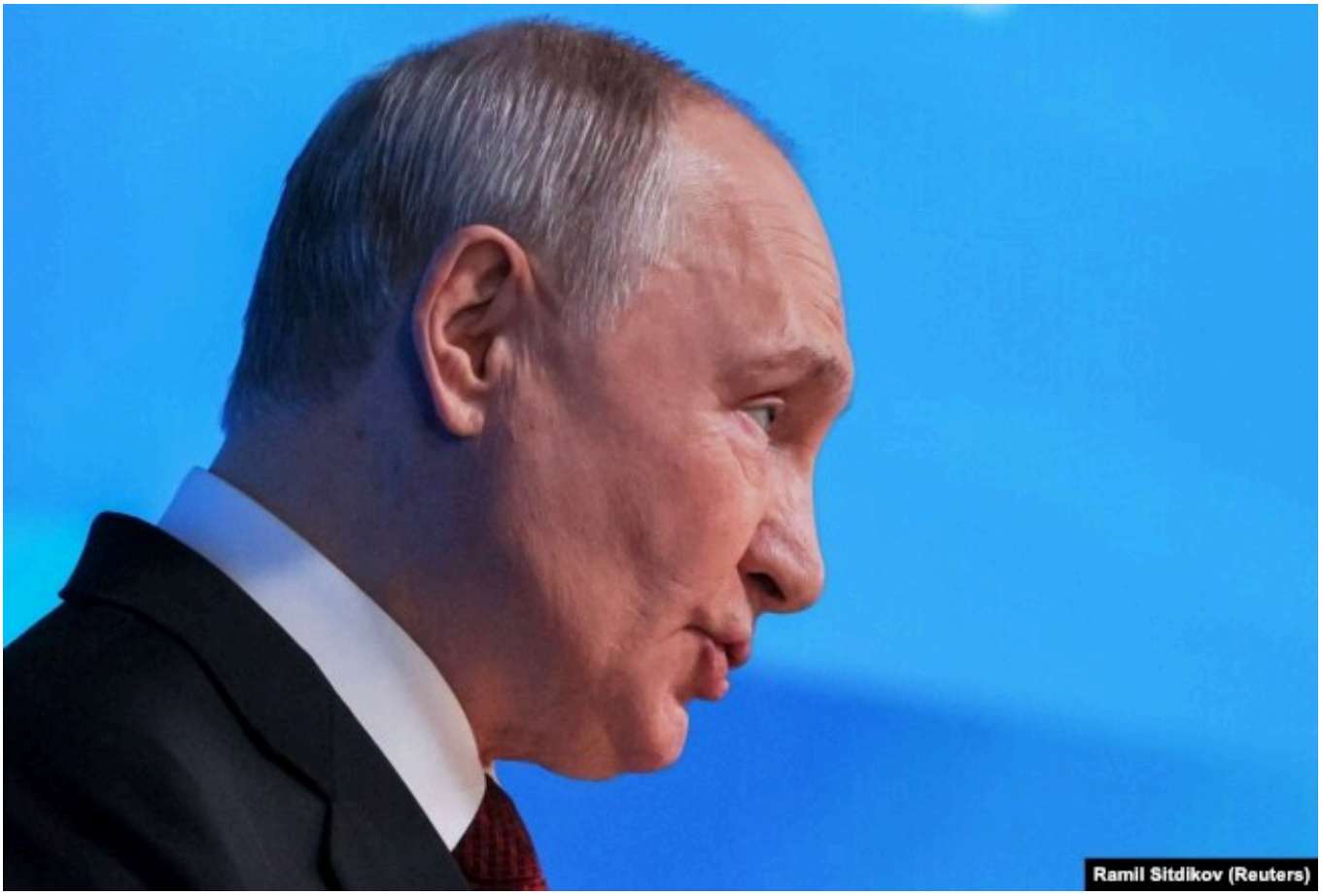
Міністр оборони Латвії **Райвіс Мелніс** сказав Радіо Свобода, що не бачить зараз безпосередньої ядерної загрози, а основним занепокоєнням назвав російські гібридні атаки. «На даний момент я не бачу безпосередньої загрози», – заявив Райвіс Мелніс.

На запитання, чи став реальним ризик застосування ядерної зброї проти країн Балтії, генеральний секретар НАТО **Марк Рютте** відповів 30 вересня: «Ні, не став».

Рютте заявив 29 вересня, що відповіді альянсу на гібридні атаки РФ не завжди є публічними.

«Щодо слова «гібридний» – я вже неодноразово казав, що воно звучить дещо м'яко й невинно. Зрештою, йдеться про тактику «сірої зони»: це можуть бути безпілотники, диверсії чи навіть кібератаки», – сказав Рютте у Брюсселі.

Він наголосив, що НАТО має всі необхідні варіанти реагування.

Очільник Росії Володимир Путін під час виступу на «Валдаї», 1 жовтня 2026 року

Заяви Росії щодо Калінінграда і реакція НАТО

Росія попередила країни НАТО про те, що російські військові можуть використати всі засоби, включаючи ядерну зброю, у разі спроби відрізати російську Калінінградську область від решти території країни. Про це 28 вересня повідомило агентство Reuters, яке, як стверджується, ознайомилося з текстом відповідного документа. Згодом інформацію підтвердила речниця НАТО в коментарі Радіо Свобода.

Посольство Росії в Бельгії опублікувало текст, присвячений «ескалації військово-політичної ситуації навколо Калінінградської області» з боку країн НАТО. У ньому йдеться про те, що в Росії стурбовані «провокаційними заявами» щодо Калінінграда і навчаннями НАТО з відпрацювання наступальних операцій.

У повідомленні вказано, що це підвищує ризик «прямого збройного зіткнення», причому «Росія готова застосувати весь арсенал озброєння, що є у розпорядженні, для захисту своєї території у разі спроб країн НАТО ізолювати Калінінградську область від решти країни». Про ядерну зброю в тексті не йдеться, проте згадка «всього арсеналу», очевидно, вказує на цю можливість, пише Російська служба Радіо Свобода.

Представниця НАТО **Еллісон Гарт** у коментарі Радіо Свобода заявила, що Росія вдалася до «безвідповідальної ядерної риторики», зазначивши при цьому, що Альянс вже дав формальну відповідь, засудивши погрози застосування сили. Вона також зазначила, що дії НАТО не загрожують Росії, і підкреслила: «У нас є все необхідне, щоб захистити кожен дюйм території союзників, і ми залишаємося сильними, готовими і здатними протистояти будь-якій загрозі».

Українські аналітики про виступ Путіна

Керівник аналітичного центру «Ділова столиця» Вадим Денисенко на своїй сторінці у фейсбуці написав:

«Суть промови Путіна дуже проста: Україна має здатися, Європа має домовлятися з РФ, щоб не було великої війни. По суті, нічого нового ми не почули, а квінтесенція виступу зводиться до тез про те, що:

– Росія буде продовжувати війну поки так буде потрібно Путіну;

– всі вважають, що за півтора роки Росія захопить Донбас, то навіщо його захищати;

– якщо хтось захоче захопити Росію, то буде ядерний удар (*спойлер – не буде*);

– давайте домовлятися і великої війни не буде».

Серед іншого, Денисенко також зауважив:

«Путін має дуже сильне есхатологічне мислення і наступні пів року він розглядає як таку собі битву «добра і зла», де він переможе всіх і досягне головної цілі свого життя – розвалу НАТО та ЄС. Цього не станеться. Але він в це вірить і це важливий психологічний аспект для розуміння того, як буде далі розвиватися ситуація».

Голова правління Інституту світової політики Віктор Шлінчак у фейсбуці зазначає:

«Окрім традиційних і вже заїжджених фраз (про першопричини війни, розширення НАТО, вигнаного з України Януковича і злобну Європу, яка хоче вбити янгольську Росію), Путін описав, як він бачить майбутній світ. І це – хоч щось нове з усього цього потоку старечої свідомості.

Перше і головне. Путін фактично сказав – не чекайте швидкого повернення до якоїсь «нормальності», конфлікти триватимуть, а світ увійшов у довгий період перебудови. Чому це важливо? Бо це означає, що Москва більше не продає світові ілюзію, що найближчим часом ми побачимо предметні мирні перемовини. Росія буде жити в новій реальності – і це намагатися воювати і погрожувати (або ні) усіма видами зброї, включно з ядерною».

Аналітик Шлінчак також написав:

«Політтехнологи Путіна взагалі писали весь текст його виступу так, наче нас не існує в принципі. Бо воює ж він не з нами. Бо ми ж, як каже Путін, «управляємось Заходом» (тут хочеться сказати, якби ж то). І я дійсно переконаний, що в його розмовах іде більше торгів про своє місце за столом Трампа і Сі, аніж про те, що він планує по Україні. Питання, чи вони готові до цього і чи розуміють наслідки?

Тобто в голові царя одне – де він, де схиляння голів перед російським нашестям і де визнання його як лідера світу. За це він зараз і воює, вбиваючи сотні тисяч життів. Чи не завелика ціна за велич бандита з підворітні?

За 100 км від місця, де виступав Путін, тривала пожежа на хімзаводі

На Краснозаводському хімічному заводі в Московській області 1 жовтня сталася сильна пожежа. Місцеві жителі стверджують, що пожежі передував щонайменше один потужний вибух, повідомляє RusNews.

Новинний телеграм-канал Shot написав, що під час вибухів та пожежі загинули семеро людей, а один із корпусів заводу повністю зруйнований. Близький до силових структур телеграм-канал Mash повідомив, що всередині заводу перебували 44 особи, 40 із них евакуювали, пошуки на той час тривали.

Як стверджував канал «Обережно, новини», за попередньою версією, стався «інцидент технічного характеру».

Краснозаводськ розташований за 100 км від Істри, де ввечері 1 жовтня відбувався виступ Володимира Путіна на форумі «Валдай».

Цього року засідання клубу «Валдай» перенесли із Сочі до Підмосков'я. Це рішення ухвалене через побоювання щодо безпеки на тлі посилених українських атак безпілотниками, писало видання Financial Times із посиланням на чотири джерела. Зміну місця проведення було здійснено на вимогу служби безпеки Путіна, додали двоє з них.

За даними FT, перенесення свідчить про зростання занепокоєння Кремля тим, що Путін може опинитися в зоні ризику через українські безпілотники.

Краснозаводський хімічний завод входить до складу державної корпорації «Ростех» та виконує замовлення міністерства оборони Росії, МВС та інших силових структур. Завод спеціалізується на сигнальних та освітлювальних засобах, засобах захисту літальних апаратів, антитерористичних засобах. У 2025 році цей завод зазнавав ударів з боку України.

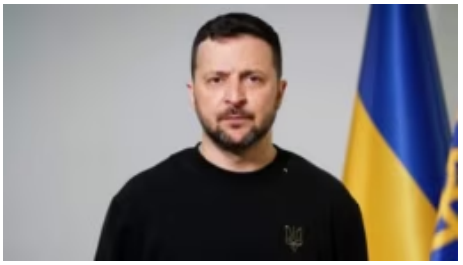

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

В ISW проаналізували заяви Путіна, що «межують із галюцинаціями»

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Зупиняти Росію треба «просто зараз». Ексдипломат США закликає Трампа посилити тиск на Росію

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Зеленський закликав Трампа застосувати закон про санкції щодо РФ і «всіх, хто підтримує війну фінансово»

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Операція «Вівальді»: ЗСУ заманили росіян у пастку і беруть у полон «цілі підрозділи»

Україна | Світ | Політика | Війна

© Радіо Свобода, 2026 | Усі права застережено.